

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

9η Συναυλία

Παρασκευή

19 Νοεμβρίου 2010

ώρα 20.30

69η

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Μουσείο Μπενάκη

Πειραιώς 138

Πρόγραμμα

Θ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΟΣ

"Ελένη" για σόλο τενόρο και ορχήστρα εγχόρδων
σε ποίηση Πάνου Κυπαρίσση (α΄ εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

J. S. BACH

Κοντσέρτο για δύο βιολιά και ορχήστρα εγχόρδων
σε ρε ελάσσονα, BWV 1043

1. Vivace
2. Largo, ma non tanto
3. Allegro

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

3

W. A. MOZART

Συμφωνία αρ.40 σε σολ ελάσσονα, Κ.Υ. 550

1. Molto Allegro
2. Andante
3. Menuetto: Allegretto
4. Allegro assai

ΣΟΛΙΣΤ

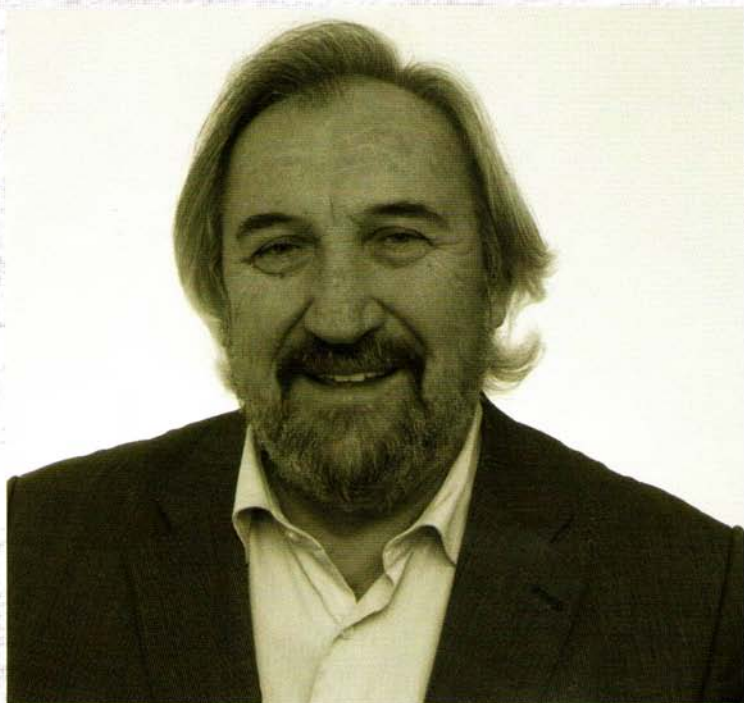
Ζάχος Τερζάκης, τενόρος
Παναγιώτης Φιλικόζης, βιολί
Παναγιώτης Τζιώτης, βιολί

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Νίκος Χαλιάσας

Θωμάς ΜΠΑΚΑΛΑΚΟΣ

"Ελένη" για σόλο τενόρο και ορχήστρα εγχόρδων σε ποίηση Πάνου Κυπαρίσση

Σύντομο βιογραφικό του συνθέτη Θωμά Μπακαλάκου

Σπούδασε μουσική και μαθηματικά. Τα κύρια μέσα διεύρυνσης των μουσικών γνώσεων του σε όλα τα μουσικά συστήματα, είναι η μελέτη παρτιτούρας έργων μεγάλων σύγχρονων και παλαιότερων συνθετών, αλλά και η συνεχής έρευνα στη μουσική. Κύκλοι τραγουδιών του με πρώτο "Τα Αγροτικά" το 1975, εκδόθηκαν σε δίσκο και σημείωσαν μεγάλη επιτυχία. Άλλα έργα του είναι: "Πορεία στη νύχτα", "Οι Προστάτες", "Ανοιχτή επιστολή" σε στίχους δικούς του και διακεκριμένων ποιητών, όπως Αγγουλέ, Πανσέληνου, Νεγρεπόντη, Βάρναλη και άλλων. Έγραψε μουσική για θέατρο, ντοκιμαντέρ και ραδιοτηλεοπτικές παραγωγές.

Στο χώρο της λόγιας μουσικής έγραψε έργα για μεγάλα συμφωνικά σχήματα, δύο όπερες, μια καντάτα σε ποίηση Γ. Σεφέρη, έργα μουσικής δωματίου, στο τονικό σύστημα, στο ατονικό σύστημα και τις ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΙΣ, σειρά κουαρτέτων εγχόρδων μεταμοντέρνας τεχνοτροπίας εμπνευσμένα από παραδοσιακά τραγούδια. Το ορατόριό του "Ιπποκράτειος Όρκος", έκδοσης του μουσικού οίκου "Φ. Νάκας", επιλέχθηκε από την Κρατική Ορχήστρα της Αιγύπτου, η οποία το συμπεριέλαβε στο πρόγραμμα συναυλιών της, στην περίοδο 2010-2011. Το έργο σε πρώτη παρουσίαση ακούστηκε στο Ηρώδειο το 2001, υπό τη διεύθυνση του Βύρωνα Φιδετζή.

Είναι ιδρυτής του "Πανελληνίου Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου". Το διοργανώνει κάθε χρόνο από το 2003, υπό την προεδρία του, η "Ένωση Φίλων Της Ελληνικής Λόγιας Μουσικής". Το Φεστιβάλ ως ένας από τους σοβαρότερους μουσικούς θεσμούς στην πατρίδα μας, έγινε αιτία να γραφτούν 300 νέα έργα. Πάιχτηκαν ζωντανά τα 80. Τα έργα κάθε Φεστιβάλ εκδίδονται σε βιβλίο. Δίδονται δωρεάν στους συνθέτες, μουσικά ιδρύματα, βιβλιοθήκες πρεσβειών μας και τελειόφοιτους σύνθεσης των Πανεπιστημίων.

Αίγια λόγια του συνθέτη για το έργο

Το έργο είναι ένα μουσικό ταξίδι τεσσάρων διαδρομών, σε τέσσερα μέρη - στάσεις. Επειδή πιστεύω ότι ο χρόνος πήρε το δρόμο του από έρωτα, επειδή η μουσική είναι η μόνη δύναμη που μπορεί να τον υπερβεί, επειδή η μουσική είναι η κατεξοχήν τέχνη που κινείται στο χώρο των ιδεών και είναι για τη ψυχή του ανθρώπου, ότι και ο έρωτας για τη ζώσα σάρκα, επιχειρώ με αυτό το ταξίδι την ανάδειξη και την έκφραση κάποιων ιδεών που χρησιμεύουν στους ανθρώπους για να δημιουργήσουν ο κάθε ένας τη δική του Ελένη, αλλά και την αναζήτηση νέων ιδεών, ως απαραίτητη προϋπόθεση, για να μην είναι η ζωή μονότονη και πληκτική, αλλά ενδιαφέρουσα και δημιουργική.

Η παρτιτούρα του έργου, αποτέλεσμα μιας τεχνικής σύνθεσης που έχω διαμορφώσει, είναι μεταμοντέρνας τεχνοτροπίας με την έννοια της αξιοποίησης των γνωστών μουσικών συστημάτων ως ισότιμων μέσων σύνθεσης, για να εκφραστούν ή να δημιουργηθούν συναισθήματα και ιδέες, αλλά και με την έννοια του τρόπου δημιουργίας και διαχείρισης των ηχητικών κρίσεων μέσα στο έργο. Το υπέροχο ποιητικό κείμενο του Πάνου Κυπαρίσση, μου έδωσε ένα μεγάλο πλούτο νοημάτων και στοχασμών για να πλάσω τα μουσικά μου τοπία. Την ΕΛΕΝΗ αφιερώνω στο διακεκριμένο αρχιμουσικό και φανατικό υποστηρικτή της ελληνικής μουσικής, Βύρωνα Φιδειτζή, γιατί οι εύστοχες παρατηρήσεις του, συνέβαλαν για την εκδοχή του έργου που σήμερα θα ακουστεί.

Ο ποιητής λέει για την "ΕΛΕΝΗ" τα παρακάτω:

"Πρόκειται για μία ελεγεία κατά της σκυταλοδρομίας του θανάτου, όταν η Ιστορία έρχεται σαν απειλή.

Αναδύονται μέσα από τη σιωπή του ποιήματος φωνές του κόσμου που έζησε και χάθηκε κυνηγώντας νεφέλες σ' αυτή την κατακτητική απληστία του ανθρώπου που χάνει τη συνείδηση της προσωρινότητας του.

Σηματοδοτείται η ονοματογραφία από την Τροία ως τις μέρες μας, με την ελπίδα μιας ζωής στο "καταφύγιο" της ειρήνης με ανοιχτούς ουρανούς".

ΕΛΕΝΗ

*Ακούω νερά
σε κοίτη βαθειά, δειλινή
Λόγια και χρόνια
με τα φεγγάρια στους ώμους
και των χαμένων τους ίσκιους*

*Ένα τους βλέμμα
μια νεφέλη ζητώ χελιδόνια
Κορμιά που πλάγιασαν ήσυχα
με το δόρυ στα σωθικά*

*Ενυδρεία της μνήμης
Κοπάδια καράβια
που αποκοιμήθηκαν στα νερόκρινα,
άδεια*

*και τα τυλίγει η σιωπή
Τελωνεία της δόξας
που θησαύρισαν αίμα και σάρκα*

*Ποιους σήκωσες πόθους
κι ακόμη καλείς
με θηλές αναμμένες
με σπηλιές του κορμιού σου υγρές
κι άλλες του νου σου λαγνείες*

*Περνούν ακόμη ποτάμια θανάτου
πικρά-
του Αίαντα, του Παύλου, του Νίκου
σπαθιά τσακισμένα.*

Συντελεστές

Ζάχος ΤΕΡΖΑΚΗΣ

Ο Ζάχος Τερζάκης είναι ο Έλληνας τενόρος με τη μεγαλύτερη διεθνή καριέρα. Έχει ήδη συμπληρώσει 30 χρόνια καριέρας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ερμηνεύοντας πάνω από 60 πρωταγωνιστικούς ρόλους όπερας σε περισσότερες από 6 γλώσσες και στο ρεπερτόριο του περιλαμβάνονται πλέον των 80 κονσέρτων. Συνολικά έχει πραγματοποιήσει πάνω από 2000 εμφανίσεις παγκοσμίως.

Αν και αρχικά απεφοίτησε από τη Φυσικομαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, σπούδαζε παράλληλα μουσική και κλασικό τραγούδι, απο-

κτώντας το Δίπλωμα Μονωδίας με άριστα παμπφεί και με "Χρυσό Μετάλλιο". Το 1976 κέρδισε την Υποτροφία "Μαρία Κάλλας" και από τότε υπηρετεί το μελόδραμα σαν πρωταγωνιστής στα μεγαλύτερα θέατρα και αίθουσες του κόσμου. Βερολίνο, Μόναχο, Βιέννη, Ζυρίχη, Ρώμη, Μαδρίτη, Παρίσι, Βρυξέλλες, Βαρσοβία, Τόκιο, Ταϊβάν, είναι μερικοί από τους πιο σημαντικούς σταθμούς της σταδιοδρομίας του.

Το 2002-2003 διετέλεσε Καλλιτεχνικός Υπεύθυνος Σκηνοθεσίας στο Μουσικό Θέατρο του Koblenz της Ρηνανίας. Από εικοσαετίας συνεργάζεται με τον Πολωνό μαέστρο και μουσικοσυνθέτη Kr. Penderecki, έργα του οποίου έχει επίσης ηχογραφήσει, όπως το Πολωνικό Ρέκβιεμ (σε δύο ηχογραφήσεις - Deutsche Grammophon και CHANDOS). Επιπλέον ηχογραφήσεις του είναι: "Το Δαχτυλίδι της Μάνας" του Καλομοίρη (ΛΥΡΑ), "Missa Solemnis" του Beethoven (Harmonia Mundi), "Εύθυμη χήρα" του Lehar (BMG-Ariola), "Schön ist die Welt (Lehar Melodien, BTR- Brussels - EUFODA), η "Λειτουργία του Ορφέα" του Γιάννη Μαρκόπουλου (ΛΥΡΑ), καθώς επίσης και η "Αντιγόνη" του Μίκη Θεοδωράκη (Παραγωγή του Μεγάρου Μουσικής).

Το 2004 ήταν ο καλλιτεχνικός Διευθυντής στη σειρά των εκδηλώσεων "Α Φίλοσβος Ειρήνα" για την υποδοχή της Ολυμπιακής Φλόγας στη Σητεία Κρήτης, όπου συνέθεσε μουσική για τον πανάρχαιο ύμνο των Κουρητών, σκηνοθέτησε τα δρώμενα στον αρχαιολογικό χώρο με επώνυμους καλλιτέχνες και είχε την καλλιτεχνική ευθύνη για όλες τις εκδηλώσεις των Δήμων της επαρχίας Σητείας.

Τα τελευταία χρόνια ασχολείται και με τη σκηνοθεσία όπερας ("Μήδεια" του Μίκη Θεοδωράκη στο Meiningen της Θουριγγίας, σε δική του γερμανική μετάφραση, "Βαρόνος Ατσιγγανος" του J. Strauss στη Ρηνανία κλπ), τη σύνθεση ("Στη Νυρεμβέργη ακόμα βρέχει", παιδικό μιούζικαλ "Η Ωραία Κοιμωμένη", "Απ' το καράβι του Κουρσάρου", "Ο Ύμνος των Κουρητών" κ.α.), τη μουσική θεραπεία κ.ά.

Με τη διδασκαλία τραγουδιού ασχολείται από το 1990, διδάσκοντας ιδιαίτερα μαθήματα στη Γερμανία και αργότερα σαν καθηγητής στο Ωδείο Αθηνών, στο Εθνικό Ωδείο, στο Ωδείο Αναγέννηση, στο Ωδείο Τουρνάισεν, στο Ωδείο Γλυφάδας και στο Ωδείο - Κέντρο Τεχνών "Ακρόπολις", του οποίου σήμερα είναι καλλιτεχνικός διευθυντής.

Τα ενδιαφέροντα του επεκτείνονται στο χώρο της φιλοσοφίας, προϊστορίας, ψυχολογίας και ψυχοσωματικών ερευνών. Η "Αλχημεία του Τραγουδιού" είναι το κεντρικό θέμα μιας σειράς διαλέξεων, που κατά καιρούς παρουσιάζει σε όσους ενδιαφέρονται για τα βαθύτερα μυστικά της Τέχνης του.

Νίκος ΧΑΛΙΑΣΑΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1968. Μελέτησε βιολί με τον Τάση Αποστολίδη στο Ωδείο Αθηνών. Το 1989, πήρε Δίπλωμα με Άριστα και Βραβείο παμπηφεί.

Συνέχισε τις σπουδές του στη Royal Academy of Music του Λονδίνου με τον Howard Davis. Αποφοίτησε το 1990, παίρνοντας το δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών. Στη συνέχεια φοίτησε στο Royal College of Music του Λονδίνου στην τάξη του Grigori Zhislin, απ' όπου αποφοίτησε παίρνοντας το μεταπτυχιακό Δίπλωμα Σολίστ ARCM, το 1992. Για τις μεταπτυχιακές αυτές σπουδές, του χορηγήθηκε υποτροφία από το Ίδρυμα Ωνάση. Την περίοδο αυτή παρακολούθησε μαθήματα διεύθυνσης ορχήστρας στο Royal College of Music

με τον J. Forster καθώς επίσης και με τον Bernard Keefe. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές σπουδές διεύθυνσης ορχήστρας στο Trinity College of Music, με τον Peter Stark, απ' όπου πήρε το δίπλωμά του το 1999. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια με τον Jorma Panula.

Έχει εμφανιστεί ως μαέστρος με αρκετές ορχήστρες στην Αγγλία. Ίδρυσε και διευθύνει από το 2000 την ορχήστρα INTRARTI, η οποία επιχορηγήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την ορχήστρα INTRARTI έχει διευθύνει πάρα πολλές συναυλίες σε όλη την Ελλάδα, συμπράττοντας με κορυφαίους σολίστες όπως ο Δ. Σγούρος, ο Τ. Αποστολίδης, ο Γ. Δεμερτζής, ο Γ. Πέτρου, η Τζ. Δριβάλα και πολλοί άλλοι, αποσπώντας εξαιρετικά σχόλια και κριτικές, καθώς επίσης έχει κάνει δεκάδες εκπαιδευτικών παρουσιάσεων σε σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, φέρνοντας έτσι σε άμεση επαφή τα παιδιά με την ορχήστρα και τα όργανα. Έχει διευθύνει, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, την Astana Symphony Orchestra του Καζακιστάν, τη Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Αθηναίων, τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης κ.ά. Τα Χριστούγεννα του 2005 παρουσίασε στο Μ.Μ.Α. με την ορχήστρα INTRARTI και σε σκηνοθεσία Michael Hampe, την όπερα του W. A. Mozart "Ο Μαγικός Αυλός".